

ÎNCHEIERE

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarencu,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului orașenesc Căinari, persoana terță Primăria orașului Căinari cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 04 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a casat hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre,

constată:

La 21 martie 2017 ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Consiliului or. Căinari, prin care a solicitat anularea deciziilor Consiliului or. Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 „cu privire la modificarea unui act” și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 „cu privire la abrogarea unor acte” ca fiind ilegale în fond, emise contrar prevederilor legale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 10 august 2004 Consiliul or. Căinari a adoptat decizia nr. 4/7 cu privire la transmiterea pădurilor aflate în proprietatea publică or. Căinari la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”, denumită în prezent ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

La data de 20 august 2004 Consiliul or. Căinari a adoptat decizia nr. 4/8 cu privire la permiterea schimbului de terenuri pentru ameliorarea, prin împădurire, a terenurilor degradate neproductive.

A susținut că la 08 decembrie 2006 Consiliul or. Căinari a adoptat decizia nr. 6/6 cu privire la transmiterea terenurilor degradate neproductive la balanța Întreprinderii Serviciului Silvic de Stat „Tighina”.

La 28 septembrie 2012 Consiliul or. Căinări a adoptat decizia nr. 8/42 cu privire la permiterea schimbului de terenuri între Primăria or. Căinări și Ocolul Silvic Căinări din cadrul ÎS „Tighina”, prin care a recunoscut valabilitatea deciziilor sus menționate.

La 21 august 2014 Consiliul or. Căinări a adoptat decizia nr. 5/22 cu privire la transmiterea terenului proprietate publică a statului aflat în gestiunea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în proprietatea publică a unității administrativ teritoriale Căinări, raionul Căușeni.

La aceeași dată, 21 august 2014, Consiliul or. Căinări a adoptat decizia nr. 4/30 cu privire la transmiterea terenului proprietate publică a unității administrativ teritoriale Căinări, raionul Căușeni în proprietatea publică a statului, în gestiunea ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”.

Astfel, în rezultatul obținerii terenurilor indicate în deciziile Consiliului orașenesc Căinari, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a început să efectueze lucrări silvice în valoare de sute de mii de lei, bani care aparțineau ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, ceea ce se confirmă prin contractul pentru executarea lucrărilor de proiectări și investigații, devizele de cost, actele de recepție a lucrărilor îndeplinite, factura fiscală.

La 22 octombrie 2015 Consiliul or. Căinări a adoptat decizia nr. 4/30 cu privire la modificarea unui act, prin care a modificat terenurile din decizia nr. 5/22 din 21 august 2014.

La 21 iulie 2016 Consiliul or. Căinări a adoptat decizia nr. 3/4 cu privire la abrogarea unor acte, prin care a abrogat decizia nr. 4/7 din 20 august 2004, decizia nr. 4/8 din 20 august 2004, decizia nr. 6/6 din 08 decembrie 2006, decizia nr. 8/42 din 02 septembrie 2012, decizia nr. 5/20 din 21 august 2014 și decizia nr. 5/22 din 21 august 2012, cu modificările ulterioare.

A invocat reclamanta că a făcut cunoștință cu deciziile nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 la data de 29 decembrie 2016, iar la 19 ianuarie 2017, a înaintat Consiliului or. Căinări cerere prealabilă, prin care a solicitat, anularea deciziilor nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016.

A specificat că nu a primit răspuns la cererea prealabilă în termenul stabilit de lege de la Consiliul or. Căinări, însă la 28 februarie 2017, a primit o scrisoare de la Primarul orașului Căinări, din care rezultă că, cererea prealabilă nu a fost discutată la ședința Consiliului or. Căinări, din motiv că ar fi fost prescrisă.

Consideră deciziile Consiliului or. Căinări nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 ilegale și neîntemeiate, deoarece prin emiterea acestora, s-a încălcat flagrant dreptul de proprietate al ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, garantat și protejat de art. 1 din Protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, de art. 46 și 127 din Constituția Republicii Moldova și de art. 316 din Codul Civil.

Prin deciziile modificate și apoi abrogate de către Consiliul or. Căinări, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” a obținut o speranță legitimă că va dobândi efectiv terenuri în proprietate, respectiv, a dobândit bunuri, de care a fost expropriat ulterior, ilegal.

În deciziile contestate nu s-a indicat temeiul de fapt și de drept al anulării drepturilor reclamantului la bunurile sale.

Prin hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului or. Căinari privind anularea deciziilor Consiliului or. Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție. S-a încasat de la ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în beneficiul Primăriei or. Căinari suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. (f.d. 123, 127-133, vol. I)

Instanța de fond a reținut că nefiind de acord cu deciziile Consiliului or. Căinari nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 și nr. 3/4 din 21 iulie 2016 ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” la 19 ianuarie 2017 a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat Consiliului or. Căinari anularea actelor administrative, iar la 17 februarie 2017 a primit răspuns.

În constatarea faptului că ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune peste termenul stabilit de lege, instanța de fond a menționat că în luna septembrie 2016, fapt confirmat prin actul „de confirmare privind predarea-primirea unor acte” din 10.01.2017, secretarul consiliului Stela Burlacu a transmis către șeful Ocolului Silvic Căinari, Andrei Eremia decizia consiliului orășenesc Căinari nr. 3/4 din 21 iulie 2016 „Cu privire la abrogarea unor acte” (f.d. 60) Astfel, s-a demonstrat cu probe incontestabile că actul administrativ a fost adus la cunoștință în septembrie 2016.

Prin decizia din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”. S-a casat hotărârea din 31 iulie 2018a Judecătorei Căușeni, sediul Central în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului or. Căinari cu privire la contestarea actelor administrative ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție și în această parte s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului or. Căinari cu privire la contestarea actelor administrative ca fiind neîntemeiată. În rest, hotărârea în partea încasării cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice s-a menținut. (f.d. 172-173, 174-186, vol. I)

Prin decizia din 26 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a casat integral decizia din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului or. Căinari privind constarea actelor administrative și s-a restituit cauza la Curtea de Apel Chișinău. (f.d. 210-216, vol. I)

Prin încheierea din 12 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a atras în proces în calitate de persoană terță Primăria or. Căinari. (f.d. 226-227, vol. I)

Prin decizia din 04 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a casat integral hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, s-a rejudecat cauza și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” împotriva Consiliului or. Căinari, persoana terță Primăria or. Căinari privind constarea actelor administrative ca fiind neîntemeiată. S-a încasat din contul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” în beneficiul Consiliului or. Căinari și Primăriei or. Căinari

suma de 10 000 lei cu titlul de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. (f.d. 3, 4-14, vol. II)

Instanța de apel în motivarea soluției sale a reținut că instanța de fond la examinarea cauzei a admis erori procedurale prin prisma art. 388 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, și anume, procesele –verbale ale ședințelor de judecată din 07 iulie 2017 și din 09 noiembrie 2017 nu sunt semnate, ceea ce echivalează cu faptul lipsei acestora.

Totodată a reținut că la materialele cauzei nu este identificată dovada comunicării către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” de către autoritatea publică locală a deciziilor contestate, și anume, a deciziei Consiliului or. Căinări nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 cu privire la modificarea unui act și decizia Consiliului or. Căinări nr. 3/4 din 21 iulie 2016 cu privire la abrogarea unor acte, iar în asemenea circumstanțe, a determinat netemeinicia concluziei instanței de fond privind tardivitatea acțiunii înaintate, ori, la materialele cauzei nu se atestă nici un înscris, din care să rezulte transmiterea și respectiv recepționarea efectivă a deciziei Consiliului or. Căinări nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 „Cu privire la modificarea unui act” de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, cererea prealabilă a ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, a fost adresată organului emitent la data de 19 ianuarie 2017, iar răspunsul la cererea prealabilă a fost recepționat la data de 28 februarie 2017, acțiunea fiind depusă în instanța de contencios administrativ la data de 21 martie 2017, aspecte care s-a constatat că acțiunea înaintată nu este una prescrisă.

În condițiile în care s-a stabilit că acțiunea este depusă în interiorul termenului stabilit de lege, instanța de apel a reținut că potrivit extraselor din Registrul bunurilor imobile, terenurile ce formează obiectul deciziilor Consiliului or. Căinări nr. 5/22 din 21 august 2014 și nr. 4/30 din 22 octombrie 2015, cu nr. cadastrale: XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX sunt înregistrate cu drept de proprietate 1.0 cotă-parte pe numele or. Căinări, raionul Căușeni, iar în temeiul art. 315 alin. (1) Cod civil în coroborare cu prevederile 14 alin.(2 lit. b) și c) din Legea administrației publice locale, Consiliul or. Căinări deține toate cele trei atribute ale dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile în litigiu. De asemenea, s-a evidențiat că prin deciziile Consiliului or. Căinări, abrogate prin actul administrativ contestat nr. 3/4 din 21 iulie 2016, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” i-a fost transmis doar dreptul de folosință și posesie asupra acestor terenuri, fapt confirmat prin folosirea sintagmelor „se transmite la balanță” și „se transmite în gestiune”.

Instanța a constatat că prin decizia Consiliului or. Căinări nr. 4/30 din 22 octombrie 2015 „Cu privire la modificarea unui act” s-au corectat erorile admise în conținutul deciziei Consiliului or. Căinări nr. 5/22 din 21 august 2014 și că prin această decizie, care reprezintă un act administrativ, nu se aduc atingere drepturilor și intereselor apelantei.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 13 februarie 2020 ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco, a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 04 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii. (f.d. 21-26, vol. I)

În motivarea recursului reprezentantul recurentei a invocat că decizia este neîntemeiată deoarece, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care instanțele le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente; concluziile instanței, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, precum și instanța de fond și instanța de apel au încălcat legea materială prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și/sau prin interpretarea eronată a legii.

A menționat că prin deciziile Consiliului or. Căinări (care au fost anulate prin actele administrative contestate) terenurile au fost transmise la balanța ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” (decizia Consiliului or. Căinări nr. 4/7 din 20.08.2004). Astfel, decizia Consiliului or. Căinări nr. 4/7 din 20.08.2004 a fost adoptată în vederea executării hotărârilor Guvernului Republicii Moldova nr. 1734 din 31.12.2002 și nr. 01-07/123 din 20.02.2003.

La 04 mai 2020 Consiliul or. Căinari și Primăria or. Căinari, reprezentate de către avocatul Veronica Pascal, a depus referință, solicitând declararea recursului înaintat de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” ca fiind inadmisibil, deoarece recursul este neîntemeiat, iar argumente invocate au fost analizate de instanța de apel. (f.d. 40-42, vol. II)

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs și în referință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Potrivit art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 04 decembrie 2019.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate, care la 14 ianuarie 2020 și la 15 ianuarie 2020 a fost recepționată de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina” și avocatul Oleg Bondarenco. (f.d. 17,18, vol. II)

ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco în conformitate cu prevederile art. 245 alin. (1) din Codul administrativ a depus la instanța de apel, la 13 februarie 2020, cererea de recurs motivată. (f.d. 21-26, vol. II)

Astfel, instanța de recurs consideră că ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de lege.

Fiindcă fondul cauzei a fost examinat prin prisma Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și prevederilor din Codul de procedură civilă, instanța la soluționarea recursului se va conduce tot de aceste prevederi.

Astfel, examinând temeiurile recursului depus de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în

care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentei la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco, inadmisibil.

În conformitate cu art.193, art. 195, art. 230 și art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură „Tighina”, reprezentată de avocatul Oleg Bondarenco, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas